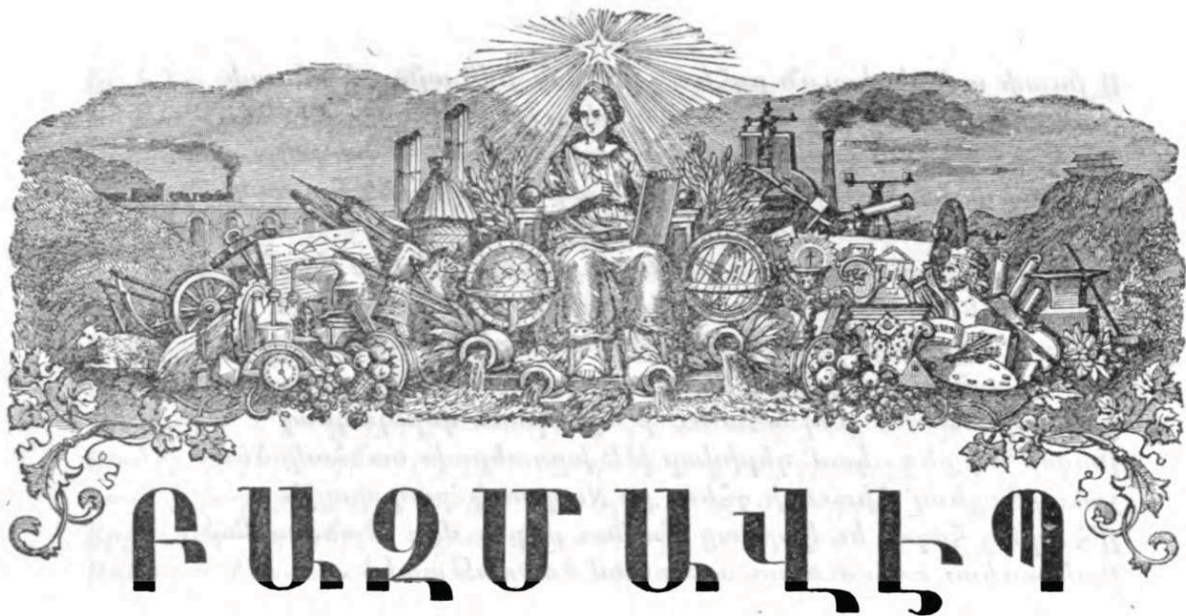

ՌՅԺԹ. 1870 — ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ՌԻԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ. — ՆՈՅՆՄԲԵՐ

ԱՇՈՒՆ

Ամառն տօթակէզ թոյլ տայ տարւոյն ըզվարչութիւն
Առ աշուն ամօրախառն, եւ այնպիսի վերածնանին
Վայելք յարտորէից, զի թէ ոչ մեծ իմն ըզգալի
Ազգեւեաց՝ այլ հեշտագոյն յոյժ ի սիրտըս խըլըրտին.
Ի սիրտ՝ որ անձկաւէտ յաւէտ բարւոյն է վաղանցիկ:
Ո՛վ քաղցրահամբոյրդ ի քոյրաթիւ քոյդ հարազատս
Աշուն տարփատենչիկ. ում ոչ հաճոյ ի տեսանել
Դալուկըն սիրային ամենագեղ քոյդ երեսաց,
Տըխրեւոնդ անդորրութիւն ականողեացդ, եւ կիսափայլ
Ժըմիտ ծաղկազուարճ փըթթեալ չըրթանցդ ըզբոլորիւք:
Եւ դու զանձուկ գորովանաց եւ զմաղձայոյդ աւին խանդի
Սիրեւազին ի հոգիս զարթուցանես առատագութ.
Եւ ընդ իս ի լուսնին ի մի նըշոյլ լոկ մենաւոր
Յաժիս դեզեր, հիացումն յափըշտակեալ ընդ գործըս քո.
Եւ ընդ իս հանգուցեալ ունկըն դընես զալեաց դդըչին
Եւ զհեծութիւն սըղոխին հուսկ՝ խուսափելոյն անդր ի մայրեաց:
Եւ մինչ ջըմեռն ածէ զմըռայլ եւ զիսախուի զհերսըդ գործէ,
Ի լերանց աննըւէրըն շաչելով ահագնամուռնչ,
Եւ դու իջեալ ի բըլըոյն եւ մըտայոյդ պարայածիս,
Կըցորդիմ՝ ես ընդ քեզ, ըզձիւք ընդ քեզ հետավարեմ:

Անդ ի քաղաքէ արտաքս ելեալ մեկնին աւագը
Ի հով ելանել ըստ նորասէր սովորութեան:
Այլ այս զինչ պերճանք են այս. հիմ ծառայից եւ մանկլաւկաց

Այնչափ ամբոխ խուռն ըզհետ . իսկ առ իմէ այնչափ անչափ
Սովեալ բերանոց շողմարար մարդեւոյդաց
Շամբուշ աչաց և ականջաց կաշառակուրծ սին հետադայք .
Այնչափ խըրխինջ երիվարաց , այնչափ փոշոյ ամպ կուտակեալ :
Ընդէր որ սիրողդ ես չընչել ի մէջ գիւղօրէից
Զանանազուարճ օղոց բուրմունս եւ զտարւոյն ժամ երանաւէտ
ԶՌստան եւ զպերճութիւն ածեալ բերես ընդ արտօրէս :
Հէքդ և եղուկ . ի զուր ընդ նորընծայ կարծես երկնիւք
Փոխել զանձուկ սըրտիդ եւ նորազուարճ առնել զոգի ,
Զի հետամուտ է քեզ ահա եւ 'ի նոյն կառս վերելակեալ
Բաղմի 'նդ քեզ . կամ զերիվար թէ խըստերախ սանձակոծես
Զուարճացեալ՝ ձիաւորի զհետ քո Տաղտուկ քաղաքային :
Ո՛հ , զինչ հոգոց եւ կարեաց մածնու ըզքեւ մէգ թանձրամած ,
Բակ առեալ ըզհոգւովըդ պապելով ծանրաթախիծ .
Զինչ մառախուղ յամպոց մռայլ կայ քօղ անկեալ զականողեօրդ :
Եղև քեզ բնաւ , պատմեա ինձ , ընդ այդս այգուն յառնել փութով
Ընդ արշալուշն՝ երբ ցօղաթուրմ այն ինչ ելեալ նա ի ծովէ
Շափիղայ եւ կարկեսան ցանէ 'նդ այերս և ծովափունս ,
Եւ ի դնացս իւր ճեմոց գեղանրկար երփնազարդեալ
Վարդիւք եւ յակընթեօք զանպարագիր մարգս եթերաց ,
Նըկարակերտ նարօտիւք վառ վառելովք զիւրաթարշամ ,
Անուշակ քաղցրութեամբ զաչս 'ի զմայլումն ողողանէ :
Մինչ ծըխաշունչ չընչեն շուրջ աղբիւրք առուք վտակք և ճահիճք
Եւ ամպոց խուռնիս առ Սրեգակն անտառք և բլուրք վերառաքեն .
Մինչ ի ձայն կենդանութեան յուղիս ընդ թումբս եւ ընդ կամուրջս
Սայլից եւ երընջոց հընչեն աւանք եւ զըմբաղին .
Ո՛հ . ըզքեզ ի ժամուն մինչ պահ տունջեան գեղանրսիհ
Ըզընչականս համօրէն զարթուցանէ կոչէ ի գործ ,
Ըզքեզ ի քուն խորասոյդ , կամ յաննըւէր ի տըքնութիւն
Փակեն վարագոյրք անմատչելիք եւ ապարուր ,
Եւ 'ն դաշխարհ օր հասարակ՝ քեզ ցայգութիւն է գիշերոյ :
Եւ մըտիցն արեւու , աղէ պատմեա , եղևն երբեք
Սըրտահաճոյ քեզ ժամք անդորրաւէտք բարեբաստիկք .
Նըշոյլ աղօտ որ թըւին յալիս հընդիկ առնուլ դադարս
Վարակեալ ի տըրտմութիւն ընդ վերջոտնել իւր հապճեպով .
Աւպեանք ոյց հանդիպոյ փայլեն տըմոյն գլուխք ծիրանի ,
Եւ նուրբ շամանդաղ որ ընդ հովիտս իջեալ մածեալ
Թերփն հարկանի քըրքմացան եւ շողշողէ ոսկեճամուկ .
Մինչ անդեգեր՝ կաղմածք ընդ ուն եւ պըտղաւէտ կողովք ի ձեռս՝
Դառնայ խնամտըն գերդաստան յերկոց ի յարկըն ծըխամած ,
Եւ զհետ նոցին յամրընթացիկ՝ յետս արօրաւըն չըրջելով ,
Գան դանդաղաքայլ երինջըրն խոնջ եւ պարտասեալ :
Այլ դու ոչ հանդուրժես հայել ի վայր վեհըդ մըտօք .
Եւ արդէն ցայգական բուրէ նըժգեհ խրախճանութիւն
Եւ շողշողէ բազին խաղոյ . դէք ոմն ես դու եւ զայրագնիս
Ընդ կարդ արհամարհ որ ծառայս ցանկ ի տըրընջեան
Եւ ծառայս ի գիշերի առնէ ըզհէք մահկանացուն :
Քաջ է . ուղղես դու զհնութիւն . այլ յըմպելիս անուշահամ

Եւ ի նուազս ոսկեքանդակ նուազի կոչնոց պայծառութիւն :
Խեթիւ հայի բազդ ի խաղու եւ խորթներանդ ի լոյս դըժխեմ
Ըզբարտէսս համակէ սպասահարկուս հեշտ վայելից :

Ձի կաս ծն այլ եւս ուրեմն . ոչ բարբառի ի սիրտ քոյին
Հեծիւն օդոց , ալեաց կարկաչ եւ սօսափիւն մայրեացն յանտառ .
Ոչ քաղցր է քեզ միայնիկ ընդ արաուղի գնալ անդաստանս
Եւ յԱրփիս մեղմախառն ընդ հովանեաւ խաղաղասիւք
Անագանել ըստ սըրտիդ դիւրս եւ թեւածել հանդարտօրէն
Ժամուք պարապութեան ըզխորհրդովք զուարթաթըռիչ :
Ոչ քաղցր է քեզ կարկառեալ ընդ գահաւանդն հովտին ի ստոր
Յաժել զլաչս եւ դիտել ըզցիր թափառ յարօտ զըւարթ .
Կամ ի խորոց ծըմակին նըշմարել պիչ անդր ի մայրիս
Յըցուեալ ապալներին սպիտակերամ ուլս եւ գառինս
Աճեցուն վրտառաց , եւ խառնածայն լըսել զպոչիւն
Մայելոյ անդէոց եւ արջառուց բառաչելոյ .

Ոչ ի տօնրս գեղջէից եւ կամ ի գործս ագարակի
Ըմբոյխնես ինչ վայելս , եւ թըշնամանս քաղաքաբնակդ
Ընդ անհրահանգ դընես արարս իմաստութեան վայրենամիտ :
Ձի կաս , ծն , ընդ գիղջ եկեալ թող ի բացէ ում չեսն հասու՝
Ձոր անդոսնեսն անհանճար ըզկըռոնեան խաղաղութիւն ,
Իսկ պարգև երկնածիր՝ զըւարթ անդորր եւ երանիկ .
Երթ մեկնեաց , եւ 'նդ քեզ լիցին խորհուրդք մըռայլ , հոգք դըժընդակք
Եւ բերկրեալ ցընծասցէ դաշտօրէից ազատութիւն
Սիրուն եւ գեղանի , քինախընդիր վրիժապահանջ :

Առ ձեզ ի դաշտային նուազաց սըրինդ հորդեմ չաւիղ
Իրազկասփիւռ պըճնեալ զուղի , առ ձեզ որ խոնջք ի քըրտնալիր
Ճըգանց տունջնային եւ ի հըսկմանց ցայգավաստակ ,
Որով խնամեալ պահպանի միահամուռն գերդաստան՝
Եկաւորիք արդ ուրեմն ի բացավայրըս շինանիստ ,
Շունչ կըլանել եւ ոգի ազատութեան , ոգի կենաց :
Ահա ձեզ ընդ առաջ ի մայրենի աշտարակաց
Իբրև զամպըս թռուցեալ թեւապարեն խօշիւն հանել
Հոյք աղանեաց եւ տատրակաց . գուշակ նըչան ուրախաւէտ .
Անդ յայնժամ յառնէ ի վեր կալն համօրէն . եւ մանկերամ
Բադք եւ վառեակք ջոկ առ ջոկ կայտուն թեւօքն եւ ի կանչիւն .
Թուին իմն անդ եւ այերք , որմուկք ինքնին եւ ծառատունկք
Իմանալ կրել յանձին ըզմօտահաս տեառնըն անձուկ :
Բերկրի ընդ այն ամենայն վերակացու տանն երկիւղած .
Եւ պահապանքն յարարթուն բանան ահա զգրունսն համօրէն
Յանկալոյ օթեւանին . խայտայ ի լոյս ծիծաղախիտ
Տունն ողջոյն . տեսանես ակն յանդիման ըզպարարտ գոմն ,
Ըզգեղուն ըշտեմարանս եւ ըզմառանքս գինեւէտ :
Ո՛հ , ո՛վ ուրեք՝ թէ իրաւունք ճըշմարտութեան տացին լիով ,
Ո՛վ ոչ կըրճիմն արկանէր այնչափ յանխաբ եւ նախածին
Մըթերըս ճոխութեանց , այնչափ յանդորր հանդարտութեան ,
Եւ ի հըրճուանքս բերկրալիր՝ որ ընդաբոյսք են մըշակաց ,
Այնպէս աշխոյժ եւ կերպակերպ գործոց ըզհետ ի յաջորդել ,

Ո՛վ չարգելոյր զանցանել ժամանակաց , թող թէ զաշունս :
Իսկ եւ իսկ անդ յայնժամ զանհարթ դրօշեալս իւր ընտանիս
Եւ զթերափիմսն խոնարհ սրբամաքուր ամենին
Յուցանել տանուտեառն նորեկ՝ բերկրի հողավաստակ .
Եւ զսեղանն կրտաւուք անապական սպիտակափառ ,
Եւ լուսափայլ անթոթիք ըզխոհանոցն պըճնազարդ :
Տեսանես ըզտիկնայս բարեբարոյ տեառն յանդիման ,
Պատկառոտ այտք հրաբոցք՝ տալ սիրտ ի թունդ պատասխանի .
Տեսանես առաջի սեմոցն ըզծերն ալեզք ծաղկեալ
Ըզհարս իւր յիշատակել և զնախահարբս նորա՝
Որ յոտին իւրում անդ առնէ ուրախ ըզդաշտորէս :
Այսպէս հատեալ ի մասունս ըզգուարթ արարս իւր և ըզդործ ,
Երթայ յայց ելանել օր ըստ օրէ ի վիճակս հին
Արդաւանդ կալուածոց , ընդ անդաստանս իւր մըշակեալ :
Ո՛հ քանի քաղցր իցէ արկանել յակըն վերքստին
Զ՝ ի մանկութեան տընկեալ մայրիս եւ զըրուագեալ ի տիսն արբուն
Սիրատենչակ պէսպէս յանուանս և նըւագօք խանդակարօտ .
Մինչ լիազեղ ցընծութեամբ որդւովք իւրովք և ընդ հարսին
Ըզխոստմունսն առ միմեանս յեղյեղելով գնային ընդ դաշտս :
Առնու հանգչել ըզգիշերն եւ քան ըզտէր հայր առաւել
Առ մըշակսըն բարիս եւ հողագործ լաւորերոյն
Ուշիւ զվաստակսըն բաժանէ եւ բաշխէ վարձս առատաշնորհ :
Այսպէս գեղանրսի հաշուն աւուրս անցուցանէ .
Եւ ոչ անդուստ թէ զինք կարգայ նախանձ պարտուց և հայրենի
Կայ անմեկին՝ ինքնին թէ ձմեռն և մըրբիկք յօղըս կոծեսցին :...

Այլ զուարթալից Անայնոյն ահա զըշխոյ Այգեկովթ
Սըփուի՝ լերինս , ըզծափաձայն գոչիւնն հընչեն լերինք հանուր ,
Եւ Այգեկովթ , Այգեկովթ ընդ գիւղօրէս լըսի համայն :
Ո՛ւմ ոչ , ո՛հ , սիրտ խընդութեամբ գեղազըւարճ զեղու նորոգ ,
Մինչ լերինք մի քան ըզմի՝ նդ այգեաց պերճանրս ճոխանան :
Գեղայօրէն վայրայած կախեալ նոցին կան ի կողաց
Պարոյրք չըքնաղք առ ի շեղ . կարակնաձեւ ի զըրասանգս
Եփին այգիք արեգակամբ գեղերփնելով զողկոյզսն ի կախ ,
Եւ որթատունկ ամուսնոյն ծառոյ ի ծառ յուռ սաղարգուց
Տաշտագեղ բազկատարած զուգախառնին նոր բարունակք .
Եւ բուրեն հոտ մեղրահամ յեւս մայիսի այգեաց ծաղկունք՝
Բուրումն անոյ՝ որ ի զմայլումն զագղելիս յափըշտակէ :
Այլ զինչ խօսիմս . ահ՝ ամենուստ ձեռն ի ձեռին ընդ գիրդ հարսունս
Մանկունք եւ հարք ալեւորք եւ առոյգանձըն պատանեակք
Եւ սպասեակք՝ դաս ժիրաժիր , ի կովթս այգեաց դիմեն ի ճահ :
Սա կապտէ զձողաբարձս՝ ոմն այլ լընու ըզսակառիս .
Եւ թիկնաւէտ ուսք եւ բազուկք խըրախամիտք ածեն բերեն :
Որպէս ճեպին ի ծաղկունս ապրիլէլի գործօն մեղուք
Սաւառնեալք ամպանըման , կոծին յայերս օղք ի տըղղին .
Ոմանք մեկնին՝ դարձ առնեն յաճախագունդ այլք եկաւորք .
Սա դը ըզբեռնըն դընէ , եւ նա ըզծուծըն ժողովէ ,
Եւ իմաստունք խորհին ճըգնին , փեթակն ողջոյն բուրէ անոյլ :

կամ որպէս երկայնագիծ տողեալ ի շար ընդ արտորէս
ի ներքին օթեանաց շարժի մըրջմանց ազրն մանրիկ
Առնել համբար ձմերանի , հըպին ընդ ուղն յունչըս միմեանց .
Մինչ այս մինչ այն խորքըն լընուն եւ դիզանայ կոյտ մըթերին :
Այգեկութըն վախճանեալ է՝ ի կարգ ածեալ գործք շինականք ,
Մարք տընարաբք կախեն ընդ յարկն ընտիր ողկոյզըս խաղողոյ
Եւ եփեն թանձր ըզխազմուզ . մինչ կաշըմբուռն պատանիք
Փոխանակաւ ճըգնելով հընձան հարեալ զհիւթըն քամեն
Ըզփոխեալն ի գինի տապով ի ջեր Արեգական :
Դըղըրդին ի թընդին նըկուգք գինւոյն եւ շտեմարանք ,
Եւ յամենուստ լըսին ընդել բաբոսական տօնք չըւայտոտք : . . .

Այլ անցանէ բերկրութիւն աշնանաղուարճ եւ ոչ տեէ
ի սիրտ մահկանացու հանգոյն այլումն ամենայնի :
Արեգակն ոտնակառեալ՝ տիրէ դաշտաց մէզ մառախուղ
Եւ համակ մածնու տեղեալ խոնաւական թանձր մըռայլ .
Տըրտմութիւն պատէ զայերս . հակին ծաղկանց զըլուիք թարշամք .
Եւ անդ ուրեմն ի տեղիսըն բնականունդ երամացեալք
Հողաթեւեն ծիծառնուկք ուղեւորել ի մեծն ուղի .
Եւ ոչ ինքնին լոկ ծիծառնուկք . զի՝ հա հընչեն յօդըս վերինս
Կուռ ի կուռ կըռնկանց կարկաշաձայն կանչին կառաշ .
Եւ դիմամարտք ընդ անդունդս հատեալ անցեալք եւ ընդ ցամաք ,
Յաղթականք բազում ուրեք ամպոց երկնից եւ մըրըրկաց
Ըստ օրինի կարգօք ջոկեալք խոյս յանձրեւաց տան տարազիր .
Եւ ըզձրմեռն անհաճոյ ըզկնի թողուն իւրեանցն հետոյ :
Ազգումըն բընատուր այսպէս փոխան կայ հանճարոյ ,
Եւ վարանեալ բանին յաճախ եղև կանոն եւ օրինակ : . . .

Տեսանես զան թափին խաշինք հօտի եւ անդէորդք
Դունդագունդ ի լերանց ի դիւր ի հարթ մարգագետին .
Տարեաց յեղմունք հարկէ գնոսին դ՛ այլովք երկնիւք զընթացսն ածել
Եւ խընդրել ճարակ նոր ի նորանոր կողմանս երկրի :
Քօշ գեղմնաբարձ պահէ զհօտն եւ գամբըռ խրոխտ է առաջնորդ .
Նըստին մարք ի թիկունս յաւանակի եւ շուրջ որդեակք
Մին կախեալ ի ծոցոյ եւ սա զետեղ յուռի սակառս ,
Զհետ գան մօտ բարի՝ նտանեակք ըզթերափիմն անշուք ածեալ
Եւ զսիրային տապանակս հաւուց հարանց յայլ հանգըրւանս .
Ի պոչիւն մայելոյ եւ ի բընչիւն գոշմանց ձայնից
Հընչեն չըրջավայրըն լըւանիստ տըխրագգեցիկ :
Այլ վարեալք նըթղեհականք ի զանազան կողմանս երկրի
Զանգոսնեն գնախամեծար հանդերձս անշուք եւ սովորոյթս .
Եւ այնպէս որպէս յառաջ դարձ արարեալ գան ՚ի լերինս .
Եւ եկացըն սիրելեաց աւանդութիւնք իսկ են է՝ օրէնք :
Այս նախկին մարդկանն յաշխարհ մինչեւ խոփոյն ձըլեալ զակօս
Կամ քաղաքաց կառուցեալ՝ այս էր կենցաղ նախաստեղծից .
Յայն հինաւուրց դարս հողաթեւ վերամբառնան միտք դեռ ի ցնորս ,
Որ յանդիման անձկակարօտ ըզձից պարզէ դարս ոսկեղէն
Եւ մարդկեղէն կերպարանօք ըզդիս յերկիր վայրաբերէ :

Միտէ տարին մօտ ի վախճան . ահեղադոշ սաւառնաթուիչ
Շարժի Հարաւ եւ ըղձեպեալն Աշուն վարէ հալածական .
Գուժարին ամպը թանձրախիտը եւ ի բարձունքս կուտակեալք՝
Անդուստ եւ ամպրոպ խաւարաբորբ ճայթեալ շառաչ
Տապալին երկինք բարձունք . ի թօնընկէցս աղջամրդլին
Հարեալ անտառը եւ լերինք քրսմնածածան կան ի սարսուռ .
Ուղիք եւ վրտակք հեղեղասաստ թաւալ առնուն խոխոջելով,
Եւ յորձեռանդն ուռուցեալ յուղիս հոսանաց հեղեղատին
Որոտումըն դղըրդի՝ դռնչեցուցեալ շուրջ ըզմայրիս :
Տեսիլ ողորմ՝ եւ ահաւոր . ողողանեն ալիք ըզգաշտս
Եւ միւլեզին բուռն թափով զեղեալ յափանցըն վայրահոս
Հողովն ծովս ահագնամուռնչ . ծաւալանայ լիճ ընդհանուր ,
Նա մանաւանդ ծովանան համայն ուրեք ջուրցըն սահանք .
Ծածկին բարձրավայրք եւ զեղուն դուրք անդընդախոր .
Երեւին հազիւ դիտակք նըշդարենեաց տերեւափթիթք .
Փոքըր մի՝ եւ գեղջէից դադարք ի ջուրսն ընկուզանին .
Աղխաղխին թաւալազլոր հօտք եւ արջառք ջուրցն ի հոսանս ,
Եւ մեծավիհ Մահ ի խորոց բանայ զորկորն անդընդային . . . :

Զիւրդ փոխեալ է ամենայն . ուր տըւընջեան լոյս է վըճիտ .
Դաւարազուարճ ուր շուք ամին . զիւրդ փոխեալ է ամենայն :
Տերեւաթափ եւ ազաղուն շաչէ անտառ ահագնադոշ ,
Եւ ցիր թափառ հողմն անցորդ վարէ զնըշխարըս սաղարդուց :
Հայի նըժդեհ աչօք տըրտում՝ լուեալ՝ նդ ոտիւքն ըզխարչափին
Հանգոյն ուրումըն դըժգմեւելոյ . ո՛հ զի փոխեալ է ամենայն :
Նուաղի բնութիւն , եւ ընդ ամին հընացելոյ աշխարհ հնանայ :
Այսպէս հասակք անցանեն եւ անցանեն ազգք սերընդոց .
Եւ զերդ ալիք վարեն զալիս եւ տան տեղի ջուրցն ալեաց
Որ ինչ եղեւն ոչ եւս է , եւ որ ինչ էն՝ մի եղիցի .
Եւ դաւազան իշխանութեան կենաց՝ ի ձեռս է Օրհասին :

Լըսեա զիւրդ գանչէ պղինձն ի վեհավայր աշտարակէն
Գուժկան մահու . տարեկան սուրբ եւ յիշատակ է մեծաշուք
Հարանց հանգուցելոց մաղթեւ յերկինս հանգիստ յաւերժ
Եւ ցըրտին ոսկերաց թեթեւ ըզհող՝ զանցորդ գըթած :
Վեհ պաշտօն՝ սուգ քաղցր ազգել եւ արտասուաց ամըքարար .
Տըրիտուր սիրային՝ որ զվախճանեալ ջերմ թայրաթոտս
Ուղղութեամբք նոցին չըքնաղ յիշատակեալ ածեալ ի միտ՝
Ընդ անկումըն մեր ինքնին մեզ մըխիթար մատուցանէ :
Ո՛հ , զիւրդ ի գանգիւն կերկերածայն եւ ի ղօղանջն
Աճեցուն յառաջացեալ ի սիւք օդոյն աղիողորմ ,
Ո՛հ , զիւրդ գան ի տաճար եւ ի դամբան ամբոխք տըխուր :
Ո՛հ , քանի մըրմունջք են խուլ և չըշունջք մեղմ լալահառաչ .
Ո՛հ , որչափ սըփուին ծաղկունք եւ բուրմունք վառ ծըխին խընկոց .
Եւ որչափ ջուրց քաւութեան ցօղեն տեղան անդր ի շիրիմս
Շաղ կակուղ նամէտ կայլակք , եւ հրաժեշտին պաշտի Ողջոյն :

Ո՛վ դու միջակէտ եթեռաճեմ ամբարտակին
Աւուրց տունջեան պարզեւապետ՝ յեղանակաց փոխարերող,
Զափ եւ կըշիւ հոլովմանց ամաց դարուց եւ աշխարհաց
Արեւակ դու հայր կենաց՝ որ ի բարձանց քոց կայենից
Տեսեր ըզդետս եւ ըզծով եւ ըզերինս եւ ըզմայրիս
Այլափոխել ըզտեղի, տեսիլ, զանուն եւ զհանգամանս,
Զանկունն ազգաց՝ քաղաքաց, թագաւորաց եւ պետութեանց՝
Կեցցես արդեօք դու յաւէրժ. եւ ընդ երկինս անծայրածիր
Մեծայոյս եւ անվըրդով քոյինդ ի խրոխտ առուգութիւն.
Թօթափեսցես ճոխ ճեմելով ըզբաշղ անմահ ճաճանչաւէտ.
Կամ հինաւուրցդ ամպայարկ անկցիս յաւէտ յերկնից սեմոց:
Այլ թող կացցէ կամ նուաղեսցի քոյդ վեհափառ իշխանութիւն.
Հիմ ես ի սեաւ խորհուրդս յածիմ խորասուզեալ մահուն ի մուսլ.
Ո՛հ, բազդ լաւագոյն ընդ ամպս ի վեր եւ պարունակս
Քան զերկինս անդր եւ քան զամս եւ ժամանակ պահ՝ ի բարձունս,
Ուրանօր մընան մեզ կեանք անմահութեան ակընկալեալ:
Զինչ ուրեմն ո՛վ, աղէ Մահ, իցէ յերկրի քոյդ զօրութիւն՝
Թէ ի ծոցոյդ նոր կենաց վերաբուսեալ ծիլ տայ ծաղիկ:
Եւ զինչ. ո՞չ դարնանի տունկը ամենայն վաղամեռիկը
Ի նորոգումըն կենաց ծընցին ծածուկ ի բողբոջաց.
Եւ մարդ նըկատեալ յաւիտենիցն ի խորհրդոյ,
Մարդ իշխան անբանից, մարդ պաշտօնեայ բնութեան մեռցի:
Պաշարեսցեն լուութիւն՝ ըստուերը ոչութեան զինք ի գիշեր
Յաճիւն դատեալ անբարբառ: Ո՛հ, առ իմէ տունկը եւ ծաղկունք
Հրօսէք խուռն ի սիրտ տըխեղծ մուրամիտ սին հրրապոյրս:
Եւ դու զիարդ, ո՛վ Տարփումն, զմայլես կենօք զիս հիապանչ՝
Որով զերծեալ ի զգայնոց սլանամ ի վեր քան ըզշիրիմ:
Եւ դու զընտից վեհ եւ անունջ զարմանահրաշ հանդիսարան
Ի խորհուրդս, եւ ի սիրտ չընծայես այլ վերջ եւ օճան
Միտս եւ կարդ, գեղ՝ հաւաստիս վեհ շարժողի եւ օրինակ
Մըխիթար ուղղութեանց եւ իրաւանց ըսփոփութիւն
Գրաւական դատակընդոյն անմահութեան արժանընկալ:
Ո՛վ դուք արփիք եւ երկինք, արկէք ըզձեօք քող սարսուղին
Եւ ի բաց նահանջեցէք ըզպերճութիւն լուսոյդ յաչաց.
Երկիր ցտմաքեցիր խոպանացեալ եւ սառնամած.
Ո՛հ, համայն ընկրցին ի սիրտս, այո՛, վիհք եւ խաւար:
Այլ հիմ խօսիմ բանս առանցեալ. պայծառացիք հոյլք աստեղաց
Զգեցիր, երկիր, դաւարագեղ ըզքոյ հանդերձ ծաղկաղբւարճ.
Յաղթեա Տարփումն, զի լուծեալ սուրբ յաղցաւորաց ընդդէմաց
Ի՛ ի ծորելի անձկութեանց ի ճըշմարիտ կեանս եւ ի լոյս
Մեզ ակն ունի Արեգակն այն՝ կենդրոն յինքեան եւ պարունակ,
Որ աներկիւղ ի տարեաց եւ ի ժամուց թըշնամանաց
Յամս յամայր եւ յար յաւէտ ըզՏիեզերս հոլովէ:

ՊԱՐՊԻԷՐԻ

Թարգմ. Հ. Դ. Վ. Նադարէք.